

Ludgeřovice

1. Historie obce

První písemná zmínka

V listině sepsané na hradě Landeku v závěru ledna roku 1303 se mezi svědky objevuje také rychtář z Rudugersdorfu, v originále „Balderamo iudice de Rudugersdorf“.

Okolnosti vzniku

Ves musela vzniknout již ve 13. století v rámci vytváření německého kolonizačního ostrůvku, který tvořily také Markvartovice a Šilheřovice. Způsobem založení se jedná o lesní ves lánovou.

Původ názvu

Základem názvu Rudegersdorf či Rugersdorf je osobní jméno Rudger či Liutger, jak se zřejmě jmenoval německý lokátor. Český název se poprvé objevuje v roce 1518 jako Lidgerzowicze.

Proměny a varianty názvu

Rudugersdorf (1303), Rudegersdorf (1377), de Lidgerzowicz(1465), Rugersdorf (1467), Lidgeržowicze (1518–1625), Ludgeřovice (1547–1654, od 1885), Lidheřovice (1654, 1870–1885), ex pago Ludgerzowicz ex Silesia (1668), Liderzowicze (1672), Ludgerzowitz (1720–1905), Lulgiržowitz (1724), Ludgerowitz (1771), Ludgerowitium (1771), Ludierzowitz (1871), Ludgersthal (1905–1945)

Obyvatelstvo

1784: 14 sedláků, 24 zahradníků, 20 domkařů, 357 obyvatel

1855: 1151 obyvatel

1871: 1678 obyvatel ve vsi + 21 obyvatel na statku

1905: 2780 obyvatel

1921: 3250 obyvatel

1930: 3916 obyvatel

1950: 4065 obyvatel

1970: 4525 obyvatel

1991: 4505 obyvatel

2020: 4946 obyvatel



Heraldické symboly

Od roku 1995 užívají Ludgeřovice svůj znak, který vychází z motivu obecní pečeti z konce 17. století, na němž byl vyobrazen patron zdejšího kostela sv. Mikuláš s berlou. Tento atribut – biskupská berla – byl přejat na obecní znak, kde je vyobrazena ve stříbrné barvě na červeném štítě.

Vrablovec (osada)

První písemná zmínka

1856 v církevních matrikách poprvé doložen jako „Wrablowetz“.

Okolnosti vzniku

Skupina domů vzdálená 3 km od Hlučina směrem na Ludgeřovice, jejichž je součástí. Navazuje na hlučínskou místní část Rovniny. Podle vyprávění vznikla osada v polovině 19. století na pozemcích ludgeřovického sedláka Vrabla, jehož jméno je nářečním tvarem pro pojmenování vrabce. Archivní prameny však tuto teorii nepotvrzují, protože žádný sedlák toho jména jako majitel zdejších pozemků není doložen.

Původ názvu

Pravděpodobnější původ názvu je třeba hledat v obrazném pojmenování drobných, výše nebo na okraji katastru položených pozemků. České (Vrablovec) ani německé (Wrablowetz) názvy během let nijak nekolísaly.

Proměny a varianty názvu

Vrablovec, Wrablowetz (1871)

Otázky a úkoly

Napiš rok a vypočítej, před kolika lety byl poprvé písemně zaznamenán název obce.

Podle koho nebo čeho název obce vznikl?

Jak se psal název obce v německém jazyce?

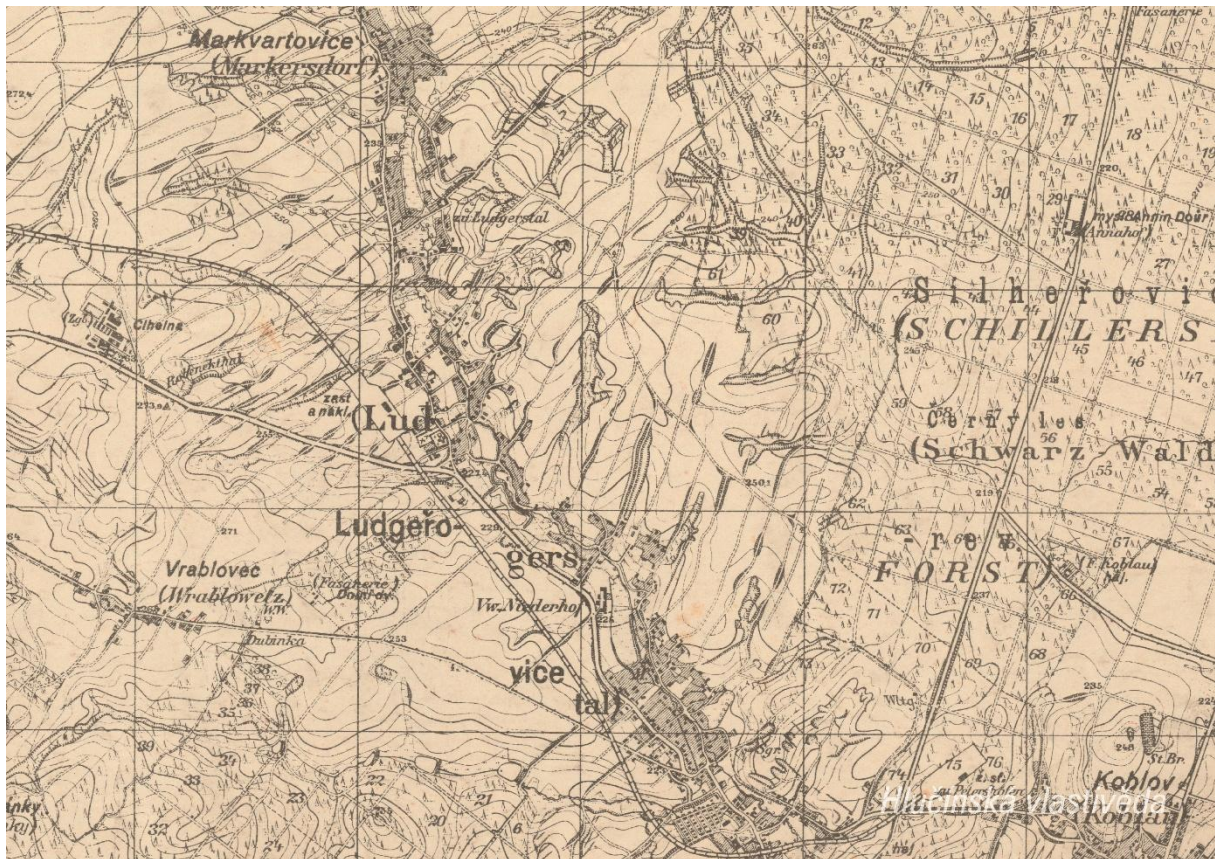
Ve kterém roce měla obec nejvyšší počet obyvatel?

Jak si vysvětluješ vysoký přírůstek obyvatel v první polovině 20. století?

2. Mapy

Historická mapa obce z konce 19. století





Otázky a úkoly

V jakém jazyce je mapa psána?

V čem se liší dobové zobrazení od současného?

Dokážeš najít dominanty obce?

Porovnej tehdejší a současnou zástavbu.

Označ na mapě místa, kam se rozšířila současná zástavba.

Nacházely se v obci mlýny? Kolik jich bylo?

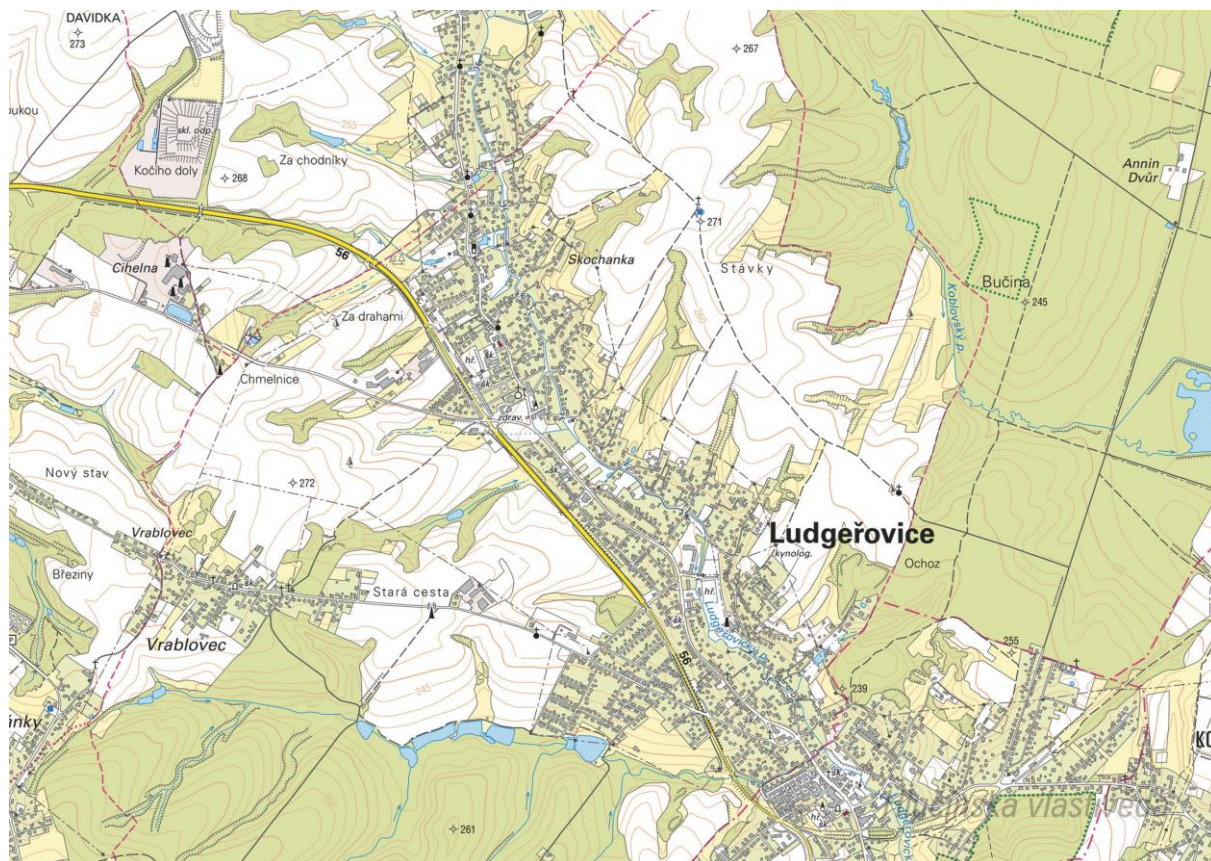
Nacházely se v obci rybníky? Kolik jich bylo?

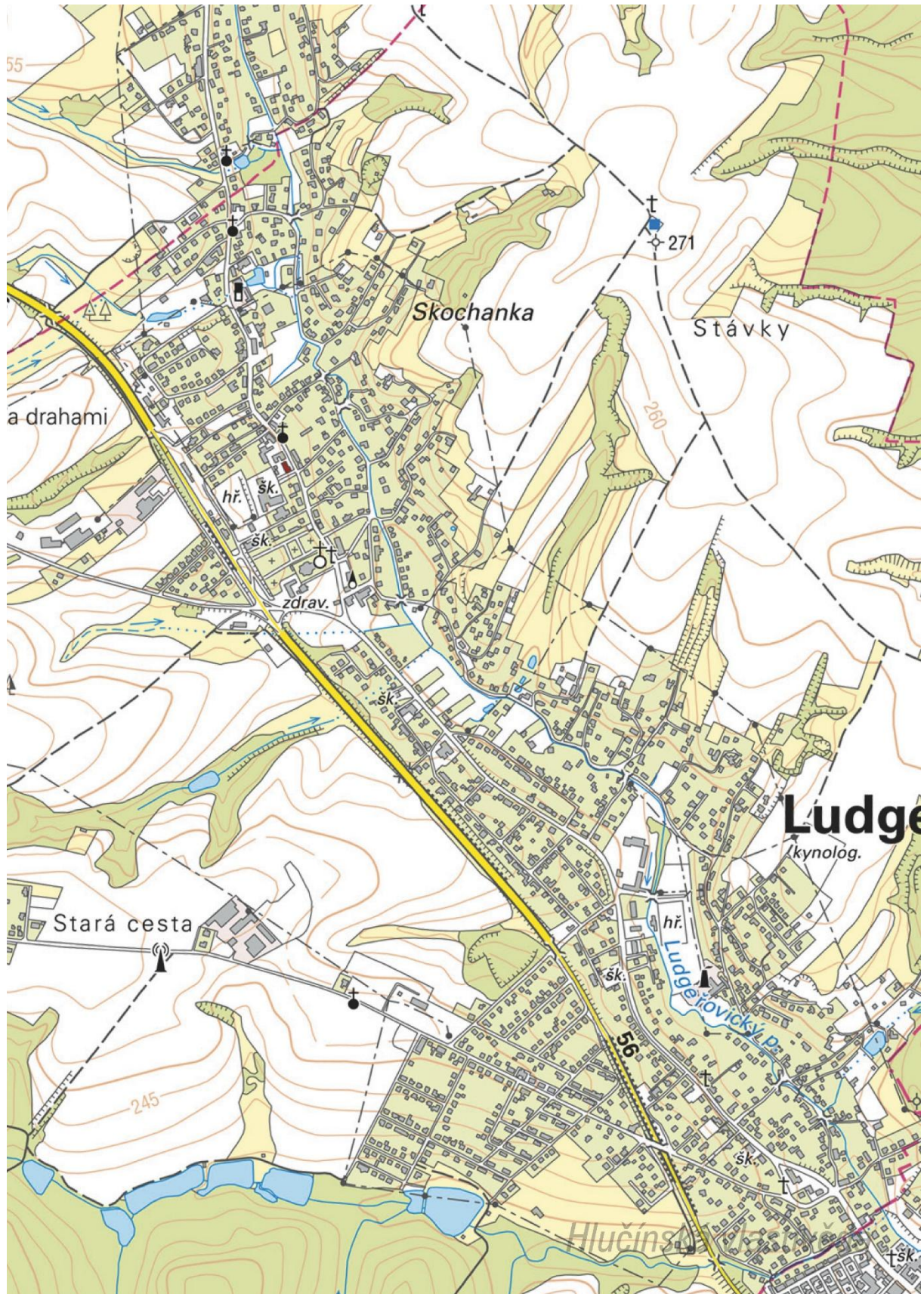
Poznáš, jak je označena alej?

Vytvoř k mapě legendu – symboly a popis toho, co označují.

Jaké další změny krajiny dokážeš z mapy vyčíst? (zánik lesů, změna vedení cest, zánik cest, atd.)

Současná mapa





Ortofotomapa z roku 1946



Ortofotomapa z roku 2020



Otázky a úkoly

Zakresli do mapy tyto objekty: kostel, kříž, kaplička, pomník, škola, továrna, zámek, hasičárna a další.
Zakresli do mapy názvy ulic – souvisejí se zaniklými místy, řemesly nebo historickými událostmi?

V mapě označ tyto stavby:

- architektonicky cennou/zajímavou,
- ve které působil / kterou postavil někdo významný,
- která je sídlem významné instituce,
- kde se lidé pravidelně schází a tráví svůj volný čas,
- která je nejstarší/nejnovější/největší/nejpodivnější,
- ve které se událo něco významného,
- kde se něco vyrábí/je poskytována služba ostatním obyvatelům,
- která nabízí kulturní vyžití,
- která je stará, chátrající, potřebovala by rekonstrukci,
- která (ne)slouží svému původnímu účelu,

Vysvětli názvy míst v mapě.

Napiš do mapy názvy čtvrtí, polí nebo lesů, zkus zjistit, proč se tak jmenují.

Zakresli do mapy obrys původní zástavby.

Vytvoř jednoduchou mapu obce s fotkami zajímavých staveb.

Porovnej současná a dobová ortofota. Pojmenuj změny ve struktuře krajiny. Co se změnilo a proč?

Porovnej dobovou a současnou mapu obce. Hledej věci, které zanikly (např. zahrady, sady) a naopak, které nově přibýly (areály firem, nové čtvrti...).

Pocitová mapa obce

Skupinová práce při procházce obcí. Vytvoř jednoduchou mapu obce a zaznač do ní tato místa:

1. krásné, příjemné místo
2. ošklivé, zanedbané místo
3. významné místo
4. tajemné nebo posvátné místo
5. nebezpečné místo
6. oblíbené veřejné místo, kde se lidé scházejí
7. místo, kde si hrají děti
8. místo, kam rád chodíš na procházku

V rámci aktivity si zhotovte se třídou piktogramy symbolů, které by měly jednotlivá místa charakterizovat. Piktogramy pak můžete vystřihnout, nebo elektronicky vkládat do mapy. Můžete se domluvit s kolegy, aby byla tato aktivita zařazena do výtvarné výchovy.

3. Historické pohlednice

Ludgeřovice okolo roku 1900



Na pohlednici jsou vyobrazeny tři dominanty obce z přelomu 19. a 20. století – kostel, škola a Pchálkův hostinec. Stály nedaleko od sebe, dvě z nich dnes v Ludgeřovicích již nenajdeme. Které z nich to jsou? Víš, kde stály?

Starý kostel stál před vstupem do současného kostela, byl zbourán nedlouho po vysvěcení nového kostela sv. Mikuláše 11. listopadu 1907. Škola stála naproti kostelu přes cestu (dnes je tam zdravotní středisko a lékárna), byla zbourána v roce 1885. Hostinec stojí u křižovatky ve směru na Petřkovice, dnes se jmenuje Restaurace u kostela.

V jakém stavebním slohu byl postaven původní kostel?

Kostel byl vysvěcen v roce 1798, postaven byl v barokním slohu.

Ludgeřovice v roce 1910

Kde se nacházejí zobrazené budovy? Co se změnilo? K čemu sloužily a slouží?

Nahoře: Pchálkův hostinec (v současnosti Restaurace u kostela) / Kostel, Římskokatolická fara (část komplexu v současnosti slouží jako dům s pečovatelskou službou)

Dole: Nová škola (v současnosti obecní úřad) / Stará škola (byla zbourána v roce 1885, dnes je zde zdravotní středisko a lékárna)

Na pohlednici označ detaily, které dnes vypadají jinak, nebo zcela chybí.

Vytvoř z vlastních fotografií pohlednici stejných míst.

Ludgeřovice ve 20. a 30. letech 20. století

Ze kterého období v 1. polovině 20. let pohlednice pochází? Podle čeho to můžeme poznat?

Podle českých nápisů na pohlednici lze usuzovat, že pohlednice byla vydána nejdříve v roce 1920, kdy byla jižní část Ratibořska připojena k Československu (tak vzniklo Hlučínsko), nejpozději pak do podzimu 1938, kdy bylo Hlučínsko připojeno k nacistickému Německu.

Najdi místa zobrazená na pohlednici, vyznač v mapě, co a odkud je fotografováno.

Pořid' fotografie stejných a vytvoř pohlednici. Porovnej, jak se obec proměnila.

4. Fotografie



Co je na fotografii?

Pomník padlým ve Velké válce od sochaře Engelberta Kapse.

V současnosti bychom tuto stavbu hledali marně. Poznáš, kde se tato stavba nacházela? Najdi toto místo v mapě (Zaměř se na budovy v pozadí)

Na křižovatce pod kostelem, naproti Restauraci u kostela (dříve Pchálkův hostinec), v pozadí je vidět hasičská zbrojnice.



Co je zvláštní na této fotografii?

Před nově postaveným kostelem stojí starý kostel sv. Mikuláše, který byl po dokončení nového ludgeřovického chrámu zbourán.

Porovnej obě budovy a zamysli se, v jakých stavebních slozích byly postaveny.

Starý ludgeřovický svatostánek byl barokní stavbou, nový novogotickou stavbou.

5. Náměty dalších aktivit

Dobová fotografie události

Zjisti, o jakou událost se jedná (např. Boží tělo, oslava osvobození, pokládání kanalizace, prvomájový průvod...).

Pokus se snímek datovat a lokalizovat.

V případě, že snímky nebudete mít, zorganizujte jejich sběr mezi žáky a učiteli.

Náměstí, náves

Rozhlédni se kolem sebe, najdi a zjisti název ulice, která je na fotce.

Pojmenuj historickou událost, která vyvolala situaci zachycenou na fotce.

Zároveň zapiš, proč nastala a v jakém měsíci a roce.

Existuje souvislost s dobovou situací a současným názvem ulice?

Měnily se názvy místa? Zjisti od kolemjdoucích, příbuzných.

Zaniklá stavba

Vyhledej místo, kde stála již zaniklá budova. Z jakého důvodu stavba zanikla, zjisti nebo přemýšlej.

Jak vypadá současná stavba? Která slova tě při pohledu na ni napadnou?

Dochovaná stavba

Překresli ozdobný nebo zajímavý prvek ze stavby.

Jaký nápis je na budově?

K čemu budova slouží a bylo to tak i v minulosti?

Jaké lidské povolání je pro tuto stavbu typické?

Pozoruj stavbu a srovnej s fotkou nebo pohlednicí, porovnej její proměnu.

Popiš současnou stavbu.

Popiš stavbu z historické fotky.

Která podoba stavby se ti líbí – současná nebo minulá?

Vytvoř pohlednici tvé obce.

Pomník

Proveď frotáž nápisu, symbolu.

Vysvětli, k jaké události se pomník vztahuje.

Jaký prvek z pomníku symbolizuje událost, na kterou pomník upomíná?

Jaké pocity v tobě vyvolává vzhled a nápisy na pomníku?

Nachází se zde letopočet události?

Z jakého roku stavba pochází?

Na pomníku vyhledej příjmení, které dodnes někdo v obci má.

Konají se u tohoto místa nějaké vzpomínkové akce?

Načrtni pomník a zkus popsat jeho jednotlivé části.

Z jakého materiálu (kamene) je pomník?

Na kterých místech (bojištích) vojáci padli, vypiš státy, ve kterých se nacházejí.

V kolika letech většina vojáků z pomníku padla?

Jak probíhala válka v tvé obci?

Navrhni **pomník** nebo **pamětní desku** se symboly, které by odkazovaly na vybranou historickou událost ve tvé obci.

Kříž

Otázky a úkoly viz pomník.

Přemýšlej, jaký důvod mohl mít člověk, který nechal kříž postavit?

Přináší text na kříži nějaké poselství?

Kostel***Stavba kostela***

Byl jsi někdy v kostele? Co jsi tam viděl?

Jaké slavnosti nebo obřady v něm probíhají?

Proč je kostel největší stavbou v obci? Na jakém místě stojí / Ve které části obce se nachází? Jaký měla tato stavba význam pro naše předky?

Obejdi si stavbu a načrtni její půdorys, průčelí kostela a boční pohled.

V jakém slohu byl kostel postaven? Na základě čeho to lze poznat?

Jaké architektonické prvky poznáš / dokážeš je pojmenovat?

Zjistí, ve kterém roce byl kostel postaven.

Zakresli do obrázku kostela: loď, věž, okna, zvon, kříž.

Interiér kostela

Zakresli pláněk interiéru kostela (nebo piš do připraveného náčrtku) a najdi: oltářní obraz, kůr, zvonek na ohlašování mše, nádobu na svěcenou vodu, kazatelnu a další.

Jací světci jsou v kostele zobrazeni, víš něco o jejich životě? Jak na tebe působí výzdoba kostela?

Najdi světce na obrazech a sochách.

Kronika

Digitalizovaná na webu viz odkaz: https://www.archives.cz/web/digitalni_archiv/

Najdi v kronice vybranou událost nebo téma.

Jaké informace jsou zapsané v kronice obce v roce...

Kterou současnou událost bys zaznamenal/a do obecní kroniky?

Jakou zajímavost ze života školy bys zapsal/a do školní kroniky?

Významný objekt

Postav se před objekt A a podívej se vlevo, jaká stavba se zde nachází, k čemu slouží?

Na zdi domu je text, přečti jej a vysvětli:

Zapiš skutečnost, která tě v souvislosti s tímto místem (stavbou) nebo jeho historií nejvíce překvapila.

Změř pozorovaný objekt, pomocí kroků, pásma, odhadem.

Z jakých geometrických útvarů se objekt skládá.

Vytvoř náčrtek objektu ve čtvercové síti.

Vytvoř model objektu.

Fotocesta

Pomocí aktivity „fotocesta“ provedte děti místem vaší obce nebo je zaveďte k zajímavé stavbě.

Připravte si několik fotek detailů budov, které se na plánové cestě nacházejí. Dbejte na to, aby z každého stanoviště byl vždy vidět objekt z následující fotky.

Větší děti mohou aktivitu nachystat samy.

Znak, pečeť

Seznam se s historickými znaky a pečetěmi obce.

Vytvoř znak obce různými výtvarnými technikami – kresba, koláž, keramika, linoryt...

Vymysli nový znak obce.

Místní pověsti

Napiš název pověsti.

O čem pojednává?

K jakému místu se vztahuje?